

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:3

2009-11-19

S2006/9394/HS
(delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 STOCKHOLM

Uppdrag att ta fram och ansvara för en webbaserad kunskapsportal samt att utreda portalens utvecklingsmöjligheter

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att

- utveckla en teknisk plattform (en webbportal) för webbaserad förmedling av kunskap för personal på alla nivåer som i sitt arbete kommer i kontakt med personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning,
- ansvara för kunskapsportalen samt den webbaserade kunskapens aktualitet, relevans och kvalitativa innehåll, och
- utreda frågor avseende kunskapsportalens utvecklingsmöjligheter och organisation.

Webbportalen syftar till att strukturera den relevanta kunskap som redan finns inom psykiatriområdet samt den kunskap som successivt erhålls inom ramen för psykiatrisatsningens olika projekt. Det kan avse utveckling av modeller och metoder, riktlinjer, kvalitetsregister, forskningsresultat, kunskapsöversikter och utbildningar m.m.

Webbportalen ska kunna fungera som en kunskapsbas för aktuell och relevant kunskap av god kvalitet samt som ett pedagogiskt upplagt verktyg för att stödja arbetsgivarnas implementering av denna kunskap. Kunskapen ska omfatta alla åldersgrupper och vända sig till personal på alla nivåer.

Portalen liksom utredningsuppdraget ska ta sin utgångspunkt i den ordning som gäller för kompetensutveckling inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, dvs. att utbildning och fortbildning av personal är en ständigt pågående process där varje arbetsgivare har och förutsätts ta ansvar för sin personal och dess kompetensutveckling.

Bakgrund och närmare anvisningar för både utvecklings- och utredningsuppdragets genomförande, uppföljning, utvärdering samt återrapportering framgår av *bilagan* till beslutet.

För detta ändamål får Socialstyrelsen under 2009 disponera 6 000 000 kronor från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

Uppdraget ska i lämpliga delar samordnas med det uppdrag som Socialstyrelsen fått i Dagmaröverenskommelsen för 2009, om att göra en förstudie om hur Learning Management System (LMS) kan användas för kunskapsspridning inom hälso- och sjukvården.

Ärendet

Riksdagen har för budgetåret 2009 (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 9, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127 och 128) beslutat att avsätta 893 471 000 kronor för regeringens satsning på förbättringar inom vuxenpsykiatri och barn- och ungdomspsykiatri, anslag 1:8 Bidrag till psykiatri.

Inom ramen för psykiatrisatsningen har regeringen under 2009 beslutat om ett flertal insatser som ska bidra till ökad kunskap hos personal som i sitt arbete möter personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning samt insatser för att främja forskning och kompetensutveckling av olika yrkeskategorier, bl.a. läkare. En webbaserad kunskapsportal av hög kvalitet leder till att de goda resultaten från dessa satsningar kan tas tillvara mer långsiktigt.

Socialstyrelsen och dem närliggande funktioner och myndigheter producerar kontinuerlig ny kunskap inom psykiatriområdet. Det behövs en plattform där den mest väsentliga kunskapen kan samlas och struktureras för att sedan kunna föras ut och därmed fungera som ett stöd för arbetsgivarna i deras ansvar att se till att kunskapen implementeras i olika verksamheters strukturer för fortbildning.

Det är också viktigt ta tillvara kunskap som vinnas i andra sammanhang och som har betydelse för att stödja arbetsgivarna i deras ansvar för att personal inom psykiatriområdet kan utveckla och/eller upprätthålla en hög och relevant kompetens inom sitt yrkesområde.

För åren 2010 och 2011 avser regeringen avsätta 6 000 000 kronor per år för fortsatt utvecklingsarbete av kunskapsportalen. Medel under 2010 och 2011 utbetalas i den mån riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Rickard Broddvall

Kopia till

Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Regeringskansliets internrevision
Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet/UH
Utbildningsdepartementet/F
Sveriges Kommuner och Landsting
Socialutskottet

4

Under hand till

S/SK (Erika Borgny)

S/ST

Socialdepartementet

**Anvisningar för att ta fram och ansvara för en webbaserad kunskapsportal
samt att utreda portalens utvecklingsmöjligheter**

**Behov av struktur för och implementering av kunskap om evidens och
beprövad erfarenhet, metoder och modeller, kvalitetsregister m.m.**

I skrivelsen En politik för personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning (skr. 2008/09:185), som överlämnades till riksdagen den 23 april 2009, konstaterar regeringen att det finns ett omfattande fort- och vidareutbildningsbehov hos personal som arbetar i vård- och stödverksamheter och som möter människor med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning på alla nivåer. Inom ramen för de tre huvudområdena – vården, vardagen och valfriheten – har regeringen därför beslutat om en rad insatser med inriktning mot bl.a. kompetens, kvalitets- och utvecklingsarbete under perioden 2009–2011. Syftet med åtgärderna är att de ska leda till att kompetensen hos personal på alla nivåer inom psykiatriområdet förstärks, att vård- och stödinsatser är kunskapsbaserade och utgår från evidens och beprövad erfarenhet, att vårdinsatser är patientsäkra och att brukarna i ökad utsträckning ges möjlighet att välja och ha inflytande över vem som ska utföra vård-, rehabiliterings- och stödinsatser liksom utformningen av dessa insatser.

Satsningarna avser bl.a. kompetensutveckling av personal, myndighetsgemensam kunskapsutveckling, att ta fram riktlinjer och kunskapsöversikter, att främja forskning och vidareutbildning av bl.a. läkare, att öka kunskaperna om hjälpmedel och den utveckling som sker inom detta område men också av behandlings- och rehabiliteringsmetoder som kan hjälpa människor med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning till ett bättre liv. Inom ramen för satsningen har också initierats ett nationellt centrum med uppgift att bl.a. samla, koordinera och sprida kunskap för att möjliggöra tidigt stöd och behandling till barn och unga som riskerar att utveckla svårare psykisk ohälsa (UPP-centrum).

Sveriges Kommuner och Landsting driver efter överenskommelse med regeringen även ett projekt som omfattar första linjens vård och omsorg

för barn och unga med psykisk ohälsa i syfte att åstadkomma effektiva former för hälsofrämjande insatser. Man ska ta fram ett antal praktiska fungerande modeller för arbets- och samverkansmetoder som tillgodoser tillgänglighet till rätt vårdnivå.

Därutöver har Socialstyrelsen i uppdrag att

- driva ett femårigt nationellt kunskapsprojekt för psykosociala insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning (beslut i september 2006), med inriktning att initiera och samordna kunskapsproduktion, kartlägga erfarenheter och goda exempel, upprätthålla forskarnätverk, stödja utvecklingsarbete och underlätta implementeringen av ny kunskap på olika nivåer t.ex. genom utbildningsverksamhet,
- initiera ett femårigt projekt med en utbildningsinsats för Case Managers som ska arbeta enligt ACT-modellen, en metod för att koordinera och ge sammansatt vård, socialt stöd och rehabilitering till personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning (beslut i september 2006),
- ge stöd till utveckling av en högskoleutbildning inom området psykisk hälsa med inriktning mot särskilt komplicerad problematik. Stödet går till lärosäten som bedöms vara lämpliga för uppgiften. (beslut i oktober 2007), och
- ge stöd till Institutet för professionell utveckling av läkare i Sverige (IPULS) för att utveckla och förstärka specialistkompetenskurserna (SK-kurser) i psykiatri (beslut i juni 2007).

Det finns ett behov att strukturera all aktuell och relevant kunskap som redan finns och som successivt växer fram både när det gäller evidens och beprövad erfarenhet, metoder och modeller, kvalitetsregister etc. för att på ett pedagogiskt sätt kunna spridas i olika verksamheters strukturer för fortbildning samt för att stödja implementering i verksamheter.

Syftet med en webbaserad kunskapsportal m.m.

Syftet med en kunskapsportal är att strukturera den kunskap som finns och växer fram inom området samt tillhandahålla ett lättillgängligt och samlat utbud av aktuell och relevant kunskap till personal på alla nivåer som i sitt arbete kommer i kontakt med personer som lider av psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning. Portalen ska också kunna användas som ett effektivt verktyg för att stödja arbetsgivarna i deras ansvar att implementera bl.a. aktuell forskning, kunskapsöversikter och riktlinjer inom psykiatriområdet.

Det långsiktiga målet med kunskapsportalen är att den i hög utsträckning ska bidra till att vård- och stödinsatser är trygga, säkra och av god

kvalitet samt att de utgår från evidensbaserade eller utvärderade metoder och arbetssätt.

Staten tillhandahåller därmed ett instrument som underlättar kunskapsstyrning, kunskapsspridning och kunskapsinhämtning samt som främjar att personal på alla nivåer använder den mest aktuella kunskapen, de bästa metoderna och modellerna etc. Kunskapsportalen ändrar därmed inte den ordning som redan gäller, dvs. att utbildning och fortbildning av personal är en ständigt pågående process där varje arbetsgivare har och förutsätts ta ett ansvar för sin verksamhet och personalens kompetensutveckling.

Närmare om uppdraget

Utveckla en webbaserad kunskapsportal

Socialstyrelsen ska utveckla en webbaserad kunskapsportal för personal som i sitt arbete kommer i kontakt med personer som har en psykisk sjukdom eller en psykisk funktionsnedsättning. Portalen ska

- avpassas för att sprida kunskap till olika professionella målgrupper på alla nivåer inom t.ex. vård, socialtjänst och kriminalvård,
- av arbetsgivarna kunna användas som ett verktyg vid implementering av aktuell kunskap, metoder och modeller m.m.,
- utformas tekniskt så att den kan kommunicera med tekniska system som olika aktörer har,
- vara pedagogiskt byggd, användarvänlig och lättillgänglig, samt
- enkelt kunna uppdateras varefter IT-tekniken utvecklas och behovet av en kunskapsportal breddas.

Socialstyrelsen ska inför arbetet med att utveckla portalen samråda med Statens skolverk, Myndigheten för yrkeshögskolan, Högskoleverket, universitet och högskolor, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Folkhälsoinstitutet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Sveriges Kommuner och Landsting samt andra lämpliga aktörer, bl.a. sådana som har erfarenhet av att utveckla portaler avsedda för att täcka olika kompetensbehov.

Ansvara för kunskapsportalen

Socialstyrelsen ska som ansvarig för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling inom sitt verksamhetsområde ha det yttersta ansvaret för kunskapsportalens kvalitativa innehåll, aktualitet och utveckling. Myndigheten ska ställa höga pedagogiska krav på innehållet.

Målgruppen för kunskapsportalen är mycket bred och berör många offentliga och privata arbetsgivare. Det behövs därför en bred myndighetssamverkan för att anpassa innehållet i portalen. Lämpliga sam-

verkans- eller samrådsaktörer är bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting, Statens skolverk, Myndigheten för yrkeshögskolan, Högskoleverket, universitet och högskolor, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Folkhälsoinstitutet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Andra arbetsgivarorganisationer, yrkesföreningar och intresseorganisationer kan vara andra lämpliga aktörer.

Socialstyrelsen ska inom ramen för myndighetens verksamhet

- ta kontakt med lämpliga aktörer för att påbörja diskussioner om den pedagogiska utformningen av innehållet i portalen,
- inleda arbetet med att strukturera befintlig kunskap och bedöma vad som i ett tidigt skede ska ingå i portalen,
- ta kontakt med psykiatrisatsningens olika aktörer för diskussion kring hur de på ett pedagogiskt sätt redan nu kan förhålla sig till kunskapsportalen, så att kunskap av god kvalitet, modeller och metoder som växer fram i arbetet kan tas tillvara och spridas vidare,
- ta kontakt med universitet, högskolor och skolmyndigheter för diskussion om under vilka förutsättningar och i vilken utsträckning kunskapsportalen redan i ett tidigt skede kan användas för att länka vidare till olika utbildningar, och
- så snart som möjligt starta upp en kunskapsportal som successivt utvecklas i önskad riktning.

Uppdraget ska i lämpliga delar samordnas med förstudien som Socialstyrelsen gör under 2009 om hur Learning Management System (LMS) kan användas för kunskaps-spridning inom hälso- och sjukvården.

Organisation och kunskapsportalens utvecklingsmöjligheter

Socialstyrelsen ska ansvara för kunskapsportalen och vara ansvarig för samordning och administration av arbetes utformning. Det innebär bl.a. att myndigheten ansvarar för bedömningar och urval, fortgående kvalitetssäkringsarbete, följa forskning och ny evidens på området, utvecklingsarbete, eventuella upphandlingar eller ingående av avtal etc. Webbportalen är således en del av Socialstyrelsens uppdrag inom kunskapsområdet och ska hanteras inom ramen för Socialstyrelsens ordinarie organisation.

Målgruppen för kunskapsportalen är bred och de externa aktörer som bör kunna påverka portalens innehåll och utveckling bör bl.a. rymma företrädare för alla berörda målgrupper.

Socialstyrelsen ska utreda kunskapsportalens utvecklingsmöjligheter. Socialstyrelsen ska i detta sammanhang

- analysera och lämna förslag på hur portalen kan utvecklas ytterligare – både innehållsmässigt och som verktyg för kunskapsspridning – för att tillgodose behovet av relevant och aktuell kunskap av god kvalitet inom psykiatriområdet,
- föreslå vilken alternativt vilka aktörer som bör ansvara för en utvecklad webbportal och därvid även analysera hur samarbetet med Socialstyrelsen och föreslagna aktörer kan utformas,
- lämna förslag på lämplig organisationsförändring i den del eventuella förslag påverkar organisationen för webbportalen,
- analysera vilka problem som de olika förslagen kan medföra och lämna förslag till lösningar på dessa,
- beräkna kunskapsportalens årliga kostnad, både med och utan de utvecklingsförslag som lämnas, och
- utreda om och i så fall hur en delfinansiering kan ske via avgifter, via en anslutnings- eller abonnemangsavgift eller på annat sätt.

Kommunikation

Den webbaserade kunskapsportalen vänder sig till många olika yrkesgrupper som finns inom både offentlig och privat verksamhet. Det kan vara personal inom landsting, kommun, stat, privata och sociala företag, ideella föreningar och organisationer etc. Utformningen av information och kommunikation om portalen och dess innehåll är därför avgörande för att arbetsgivare och personal ska känna till och också välja att använda och tillämpa den kunskap som finns i portalen. Socialstyrelsen ska

- utforma en plan för hur information och kommunikation ska hanteras för att portalen ska kunna nå ut, få en bred spridning och nå upp till syftet med portalen.

Uppföljning

Uppdraget omfattar både ett igångsättningsuppdrag och ett utredningsuppdrag. Socialstyrelsen ska fortlöpande informera regeringen om arbetet med uppdragen.

Utredningsuppdraget som avser kunskapsportalens utveckling, organisation och finansiering ska redovisas senast den 1 december 2010.

För igångsättningsuppdraget ska Socialstyrelsen senast den 15 februari 2010 till regeringen redovisa en arbets- och tidplan.

Den 30 januari 2011 ska portalen vara i drift (om än med begränsat innehåll). Vid denna tidpunkt ska Socialstyrelsen även redovisa och demonstrera kunskapsportalen samt redovisa hur arbetet med portalens utveckling och innehållets aktualitet, relevans och kvalitativa innehåll

fortskrider. Socialstyrelsen ska då även redovisa hur man kommer att sprida kännedom om portalen och dess innehåll.

Den 30 april 2014 ska Socialstyrelsen redovisa en genomförd oberoende första utvärdering av portalen – i vilken utsträckning kommuner, lands- ting och andra använder portalen, om innehållets kvalitet och relevans, hur portalen används vid denna tidpunkt och kan användas framöver dvs. portalens framtida potential etc.

Finansiering

Regeringen har avsatt respektive aviserat medel från psykiatrisatsningen för utveckling av kunskapsportalen under tre år. Portalen ska därefter helt eller delvis finansieras inom ramen för Socialstyrelsens förvaltnings- anslag. En delfinansiering innebär att portalen delvis ska bära sina egna kostnader. Denna del ska utredas i särskild ordning inom ramen för uppdraget.